

משפט חוזר כמס שפתיים של המערכת

רצוע והשוטרים ידעו וניצלו זאת. השופט הנדל: "אדם מן היישוב – ונזכיר כי המערער הוא אדם מבוגר, עובד ציבור ותיק ללא עבר פלילי – אינו יכול לדעת מראש מה תלד סיטואציה מעין זו, אם יוכה או יידקר". לפיכך קבע שההודאה לא היתה רצונית והציע זיכוי. אך שני השופטים האחרים אישרו את ההרשעה, כביכול ההודאה היא "מלכת הראיות", בעוד המחקרים החדשים מלמדים שהיא "קיסרית הרשעות-השווא". במשפט נפרד, זיכה המחוזי-מרכז את יוסף (עובד נוסף במע"מ) וסיבוני (שנגדו נוהלה חקירת מע"מ, לכאורה נותן השוחר) כאשר לאותה פרשה, והעליון אישר את הזיכוי בקבעו שהודאת מירו בפני השוטרים-המתחזים-המאיימים, שעליה ביססה התביעה גם את האישומים נגד יוסף וסיבוני, איננה קבילה.

עד מתי תגיש הפרקליטות כתבי אישום המבוססים על הודאות חסרות ערך? מתי תשתנה הגישה או החקיקה, והשופטים יחדלו להרשיע על סמך הודאה לבדה?

על בסיס זיכוי "שותפיו" ל"עבירה" הגיש מירו בקשה למשפט חוזר. השופט מלצר מסביר שההשוואה בין הר"שעת מירו לבין זיכוי יוסף וסיבוני מלמדת ש"הסתירה שבין ההכרעות היא אכן 'סתירה מהותית', שאיננה ניתנת ליישוב, אשר עולה, בנסיבות, כדי עיוות דין". אסיים בשמחה על דרך הצדקה-מאוחר שנפתחה בפני מירו; ובעצבות שמוהלת אותה: עד מתי ימשיכו חוקרי המשטרה להתמקד בסחיטת הודאות ולהסתכן בהודאות שווא? עד אנה תאפשר זאת הפרקליטות, תגיש כתבי אישום המבוססים על הודאות חסרות ערך ותגן על ההרשעות המוטעות? מתי תשתנה הגישה או החקיקה והשופטים יחדלו להרשיע על סמך הודאה לבדה? ואימתי נזכה לנכונות של בית המשפט העליון לתקן עיוותי דין מעבר למס'השפתיים של משפט חוזר בודד בשנה?

לכאורה עלינו רק לשמוח על החלטת שופט בית המשפט העליון מלצר (21.06.20) לקבל את בקשתו למשפט חוזר של ליאור מירו, שהרי מלכתחילה לא נכון היה להרשיע עו. אך במציאות המשפטית הישראלית, "עצבות מהלה כל שמחה ששמחת" (רוטבליט ופוליקר). גם מקרה שבו המערכת בדרך להתעשתות מעיד על ליקוייה היסודיים: החל מחקירת המשטרה, שם עדיין מתמקדים בסחיטת הודאות כביכול כמעט כל האמצעים כשרים; דרך הפ"רקליטות, שאישרה "תרגיל חקירה" כה פוגעני, מגוננת על ההרשעה המוטעית ומסרבת להמלצת השופט מלצר להסכים לזיכוי; דרך השופטים שהרשיעו והשופטים שרחו את הערעור; ועד לבית המשפט העליון, שקופץ ידו ומקבל רק בקשה אחת למשפט חוזר בשנה בממוצע, כביכול כל רבבות ההרשעות נכונות.

מירו הורשע בלקיחת שוחד בפרשה של הרלפת מידע מחקירת הונאה סמויה של מע"מ. הראיה היחידה לכך שהוא כביכול המדליף היתה הודאתו בפני שוטר סמוי בבית-המעצר, שניתנה בעקבות הצגת תיאטרון בהש"תפתות שישה שחקנים: שני שוטרים שהתחוו לעצורים בתאו של מירו, כשאחד מהם הטיח במירו "שטינגר" ואיים לפגוע בו; שני שוטרים שהתחוו לעצורים בתא הסמוך שאליו הועבר מירו, כשאחד התחוו לחולה שהופקר על ידי הסוהרים להמחשה שהעצורים חסרי אונים, והשני האשים את מירו שהוא סוכן סמוי ובהמשך קיבל ממנו הודאה; ושני סוהרים בתפקידי משנה בהצגה שמטרתה ליצור תחושה שמירו מאיים על ידי עצורים החושדים בו שהוא מלשין, עד כי נאלץ להודות בעבירה כדי להוכיח שאיננו "סמוי".

לכאורה הפתרון פשוט: סעיף 12 לפקודת הראיות קובע שהודאת נאשם מחוץ לבית המשפט קבילה רק אם היתה "חופשית ומרצון". אלא ששופטי המחוזי ירושלים הכשירו את ההודאה. בערעור לעליון, השופט הנדל קבע נכונה שיש לשלול את קבילות ההודאה "לנוכח העובדה שאנשי משטרה שפעלו כסוכנים סמויים איימו על המערער. איום זה הוא אשר הביא בפועל להודאה הבודדת שמסר". אחד השוטרים-המתחזים אף הטיח במירו: "אתה זיינת אותי, אתה שוטר, אתה סמוי!" ואיים שהיה דוקר אותו אם מירו לא היה מבוגר; ובפסק הדין נקבע שמירו היה במצב נפשי

פרופ' בועז סנג'רו מלמד במרכז האקדמי למשפט ולעסקים ובמכללה האקדמית ספיר ומייסד האתר "ביקורת מערכת המשפט הפלילי"